

IMPRESSZUM

Főszerkesztő: Zima András

Felelős szerkesztő: Jakab Attila

Szerkesztőség: Lénárt András, Glässer Norbert, Olosz Levente

Olvasószerkesztő: Fekete Ildikó

Grafika: Csizik Balázs

Tudományos tanácsadó testület:

Dr. Barna Gábor, Dr. Frojimovics Kinga, Dr. Gecsényi Lajos,
Dr. Novák Attila, Dr. Simon Attila, Dr. A. Sajti Enikó, Dr. Toronyi Zsuzsanna,
Dr. Gárdonyi Máté

Szerkesztőségi e-mail:

hurban@hdke.hu

Kiadó:

Holocaust Dokumentációs Központ és Emlékgyűjtemény Közalapítvány
1094 Budapest, Páva utca 39.

ISSN 3004-023X (online)

HURBÁN

Együttélés, összeomlás, újrakezdés

2023 / 2

Tartalomjegyzék

Tanulmányok

A. Papers presented at the international conference titled:

Holocaust Memory: Recent Challenges in Research and Representation

(Holocaust Memorial Centre of Budapest, November 10, 2020)

Jablonczay Tímea: *Haunting Female Holocaust Narratives from the 1960's in Hungary* **6-20**

Kay, Alex J.: *Holocaust Research in Germany: Current Status and Future Challenges* **22-28.**

Rozett, Robert: *Recent Trends in Holocaust Research* **30-44.**

B. Papers presented at the international conference titled:

Separated from the Society – The Jewish Ghettos in Europe and Hungary

(Holocaust Memorial Centre of Budapest, October 19, 2021)

Beránek, Matej: *Transit camps during the first wave of deportation from Slovakia in 1942* **46-57.**

Dean, Martin: *Ghettos in the Baltic States under German Occupation, 1941–1944* **58-66.**

Michman, Dan: *„Ghetto”: The History of a Term and its Relevance for a Proper Understanding of the Holocaust* **68-78.**

Schram, Laurence: *A ghetto without walls* **80-94.**

Recenziók:

1. *Felekezet-, társadalom- és helytörténelemről másként...* **96-97.**
Ács Péter – Kovács Anita: *Egy filantróp nemes a 19. század zsidóságának soraiban: dr. Várhelyi Rósa Izsó*, Szegedi Zsidó Hitközség, Szeged, 2023. (Glässer Norbert)
2. Bodó Béla: *A fehérterror. Antiszemita és politikai erőszak Magyarországon 1919–1921*, Napvilág Kiadó, Budapest, 2022 (Jakab Attila) **98-101.**
3. *Tömeggyilkosság nyáron.* Eisen, George: *A Summer of Mass Murder. 1941 Rehearsal for the Hungarian Holocaust*, Purdue University Press, West Lafayette, Indiana, 2023. (Jakab Attila) **102-104.**
4. Kovács Szabolcs: *A nagysármási zsidók meggyilkolása, Múlt és Jövő – Clio Intézet*, Budapest, 2022. (Jakab Attila) **106-108.**
5. Klacsmann Borbála: *Holokausztörténetek*, Park Kiadó, Budapest, 2023 (Nagy Adél) **110-111.**
6. *Valóban a zsidó vezetők a felelősek az szlovákiai és magyarországi zsidók haláláért?* Landau, Ruth: *The Jewish Leadership in Slovakia and Hungary During the Holocaust Era. The Price of Silence*, Cambridge Scholars Publishing, Newcastle, 2023 (Olosz Levente) **112-121.**
7. *Újbóli meghurcoltatás. Cionista per Magyarországon.* Novák Attila: *Ideológia és önazonosság. Az 1953-as budapesti cionista per.* (Magyar zsidóság a diktatúrában). Nemzeti Emlékezet Bizottság, Budapest, 2020 (Zima András) **122-123.**
8. Komoróczy Géza: *Jogot, mert emberek vagyunk. Zsidó történelmi tanulmányok*, Pesti Kalligram, Budapest, 2023 (Lénárt András) **124-126.**

A hurbán pusztulást jelent. A kifejezést hagyományosan a jeruzsálemi Szentély pusztulására használták. A szó a spanyol kiűzetést is jelölte. Az orthodox zsidóság a vészidőkre is alkalmazta a kifejezést. A pusztulás viszont önmagában történelmi és szociokulturális síkon nehezen értelmezhető, csupán erkölcsi következtetések vonhatók le belőle. Az induló folyóirat célja differenciáltan – korszakokként tagoltan, azok kontextusának figyelembevételével – szemlélni azokat a jelenségeket, amelyek a közép-európai, és a vele érintkező térségek zsidóságainak életében a Soá idején az összeomláshoz vezetett. A periodika nagy hangsúlyt kíván fektetni az együttélés kérdésére, melyet a társadalmi struktúrával, mint kontextussal együtt változóknak tekint. A holokauszt története nem zárható le a közösségek pusztulásával. A visszatérők újraindítási stratégiái ugyanúgy kiemelt figyelmet érdemelnek. A zsidó közösségek a mártíriumot évszázadokon keresztül tudatosan mutatták fel, mint az Örökkévaló nevének megszentelését (kidus Hasém), ezáltal a pusztulás közösségi értékmegerősítő és kohéziós erőt keltő jelentésszerűt is kapott. A múlt eseményei az általános emberi együttélés mintázataiban számunkra is útbaigazító és összetartó erővel bírhatnak. Ezért a folyóirat helyet kíván adni a memorbuch-elemzéseknek, a visszaemlékezés és a narrativitás kérdésének, valamint a holokausztról, s általában a genocídiumokról szóló alkotások művészetszociológiai vizsgálatának is.

A magyarországi zsidóság a Soá előtt egy közép-európai zsidó világ részét képezte, ugyanakkor az ország határterület is volt. Egyfelől otthon adott a német-cseh-morva gyökerű askenáz rítusú zsidóságnak, másfelől – az országban megjelenő Habsburg galíciai zsidóság révén – a kelet-európai zsidósággal is érintkezett. Balkáni határain túl pedig már az Oszmán Birodalom szefárd zsidósága volt található. A folyóirat kitekintést nyújt a közép-európaiság mellett ezekre a déli és keleti területekre is.

Hurbán: együttélés – összeomlás – újraindítás c. folyóirat célja hazai és külföldi tudományos eredmények közzétevése és bemutatása, helyi közösségtörténelmi kutatások segítése és a holokausztmegemlékezésekhez kötődő hírek szemlézése. Első számunk egyúttal a HDKE munkatársainak bemutatkozó lapszáma is. Szerzőink a saját kutatási területükön elért új eredményeiket jelenítik meg. Tudatosan tükrözi a stáb sokszínűségét a fogalmi keretek és a megközelítések sokfélesége, amelyből a periodika interdiszciplináris megközelítése is adódik.